

**Bryssel den 4 juni 2025
(OR. en)**

9447/25

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0651 (NLE)**

**ASILE 46
JAI 686
MIGR 193
COEST 412**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	4 juni 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 651 final
Ärende:	Förslag till RÅDETS REKOMMENDATION om en samordnad strategi för övergången från tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 651 final.

Bilaga: COM(2025) 651 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
COM(2025) 651 final

2025/0651 (NLE)

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

**om en samordnad strategi för övergången från tillfälligt skydd för fördrivna personer
från Ukraina**

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Den 4 mars 2022 antog rådet genomförandebeslut (EU) 2022/382 och aktiverade rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 (*direktivet om tillfälligt skydd*) för vissa kategorier av personer som fördrivits den 24 februari 2022 eller senare till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion av Ukraina som inleddes den dagen. I enlighet med artikel 4.1 i direktivet om tillfälligt skydd tillämpades det tillfälliga skyddet först under en inledande period på ett år, till och med den 4 mars 2023, och förlängdes därefter automatiskt med ytterligare ett år till och med den 4 mars 2024.

Sedan dess har den tid som det tillfälliga skyddet gäller förlängts ytterligare två gånger. Den 19 oktober 2023 antog rådet genomförandebeslut (EU) 2023/2409 om förlängning av det tillfälliga skyddet till och med den 4 mars 2025. Den 25 juni 2024 antog rådet genomförandebeslut (EU) 2024/1836 om förlängning av det tillfälliga skyddet med ytterligare ett år, till och med den 4 mars 2026.

Direktivet om tillfälligt skydd utgör fortfarande en god rättslig ram för att ge miljontals människor som flyr kriget i Ukraina till EU samma harmoniserade skyddsstandarder. Eftersom skälen för tillfälligt skydd kvarstår på grund av den pågående instabila situationen i Ukraina som ännu inte gör det möjligt att dra slutsatsen att det går att återvända på trygga och varaktiga villkor, samt den fortsatta osäkerheten om hur situationen i landet kommer att utvecklas, lägger kommissionen fram detta förslag till rådets rekommendation tillsammans med förslaget om att förlänga det tillfälliga skyddet med ytterligare ett år, till och med den 4 mars 2027.

Tillfälligt skydd är till sin natur tillfälligt. I framtiden, när situationen i Ukraina har stabiliserats tillräckligt och det blir tydligt att förhållandena har ändrats så att det går att återvända på trygga och varaktiga villkor, måste det tillfälliga skyddet upphöra. Det är nödvändigt att vara redo för denna förändring när tiden är inne. Det är därför viktigt att bana väg för en smidig och väl samordnad övergång från tillfälligt skydd som tillgodoser behoven hos dem som uppehåller sig i EU, och som även tar hänsyn till Ukrainas kapacitetsbehov och återuppbyggnadsbehov.

En väsentlig del av definitionen av tillfälligt skydd är också behovet av att undvika risker för medlemsstaternas nationella asylsystem som annars inte skulle kunna behandla ett stort antal ansökningar om internationellt skydd utan att riskera negativa följder för dessa systems funktion. Detta är viktigt att beakta vid planeringen av övergången från tillfälligt skydd för att säkerställa att ett framtida upphörande av det tillfälliga skyddet inte får negativa följder för de nationella asylsystemen.

EU behöver en gemensam strategi för framtiden. Vår strategi måste balansera intressena hos medlemsstaterna, hos de människor som har sökt skydd i EU och hos Ukraina, samtidigt som den ska erbjuda förutsägbarhet, stabilitet och en mer balanserad inverkan i alla medlemsstater. En gemensam strategi för EU gör det också möjligt för oss att fullt ut beakta den ukrainska regeringens synpunkter och landets återuppbyggnadsbehov.

I detta sammanhang föreslår kommissionen en rad samordnade åtgärder för att övergå från tillfälligt skydd till annan rättslig ställning och för att stödja människor som vill återvända

hem när situationen tillåter detta. Att veta vad som händer när det tillfälliga skyddet upphör, att erbjuda möjligheter till fortsatt laglig vistelse i EU samt möjligheter att återvända hem skulle göra det möjligt för personer med tillfälligt skydd att fatta välgrundade beslut om sin framtid, samtidigt som man säkerställer rättssäkerhet när det gäller deras ställning.

På grundval av dessa överväganden föreslår kommissionen att rådets rekommendation inriktas på fyra uppsättningar åtgärder för att

- 1) främja och underlätta övergången till annan rättslig ställning redan innan det tillfälliga skyddet upphör,
- 2) bana väg för en smidig och hållbar återintegrering i Ukraina,
- 3) se till att fördrivna personer får information, och
- 4) säkerställa samordning, övervakning och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna.

Åtgärder för att främja och underlätta övergången till annan rättslig ställning redan innan det tillfälliga skyddet upphör

Det tillfälliga skyddet aktiverades inledningsvis för att ge omedelbar hjälp till personer som flyr Rysslands anfallskrig mot Ukraina, för att säkerställa att medlemsstaternas asylsystem inte skulle överbelastas av ett stort antal ansökningar om internationellt skydd, och för att förhindra risken för att medlemsstaterna inte skulle kunna behandla ansökningar utan negativa följder för asylsystemens funktion, i de skyddssökande personernas intresse. Många fördrivna personer som har fått tillfälligt skydd har nu befunnit sig i EU i flera år och har integrerats i sina värdssamhällen genom att lära sig språket, hitta arbete och delta i utbildning.

Det vore därför lämpligt att dessa personer erbjuds möjligheten, och uppmuntras, att övergå till nationella former av rättslig ställning som bättre återspeglar deras faktiska situation i unionen. Det kan till exempel röra sig om uppehållstillstånd som grundar sig på anställning, utbildning, forskning, familjeskäl eller nationell ställning som varaktigt bosatt i tillämpliga fall. Samtidigt kan det finnas andra som inte omfattas av något av de befintliga nationella tillstånden. Det finns vissa medlemsstater som inför så kallade omnibustillstånd som syftar till att bevilja ett tillstånd som omfattar alla som åtnjuter tillfälligt skydd, oberoende av deras enskilda omständigheter, och som har varit bosatta i värdmedlemsstaten åtminstone under en viss tid. Dessa nationella former av ställning skulle kunna ge mer stabilitet än det tillfälliga skyddet som förlängs årligen.

Tillhandahållandet av information för att uppmuntra denna övergång till annan ställning bör också utvecklas eller förbättras, eftersom det är viktigt för personer som åtnjuter tillfälligt skydd att förstå fördelarna med sådan ställning och sina rättigheter vid övergången till sådana uppehållstillstånd samt att försäkras om att det kommer att finnas alternativ till att ansöka om internationellt skydd.

För att stödja övergången till annan rättslig ställning för personer som åtnjuter tillfälligt skydd, och erbjuda dem alternativ under dessa exceptionella omständigheter, bör medlemsstaterna tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd, särskilt när en övergång till nationella former av rättslig ställning inte är möjlig, och som annars skulle ha rätt till en annan

ställning på grundval av unionsrätten¹, att ansöka om tillstånd som regleras i blåkortsdirektivet², direktivet om ett kombinerat tillstånd³ och direktivet om studerande och forskare⁴. Detta är möjligt under förutsättning att de inte samtidigt innehar denna ställning och ett tillstånd som beviljats enligt dessa direktiv.

Medlemsstaterna bör så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan om tillstånd informera personer som åtnjuter tillfälligt skydd om skillnaden mellan de rättigheter som ges genom tillfälligt skydd och enligt dessa direktiv. De bör också, så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan, informera dem om att de inte samtidigt kan åtnjuta tillfälligt skydd och beviljas tillstånd enligt dessa direktiv.

Åtgärder för att bana väg för en smidig och hållbar återintegrering i Ukraina

Eftersom medlemsstaterna är redo för att i slutändan fasa ut tillfälligt skydd är det viktigt att se till att återvändande hem till och återintegrering i Ukraina sker på ett ordnat och humant sätt och stöder dem som är villiga och kapabla att återvända till Ukraina, samtidigt som hänsyn tas till deras olika enskilda omständigheter. Vissa kanske redan har för avsikt att snart återvända hem, medan andra kan behöva mer tid på grund av sina särskilda omständigheter.

Dessutom kommer Ukraina, även när fred råder, att behöva tid för att återuppbygga sin kapacitet att välkomna alla de personer som fördrivits på grund av kriget. Ukraina behöver sitt humankapital och arbetar för att säkerställa förhållandena för att underlätta återvändandet för ukrainare som tagits emot i EU. Det är därför viktigt att beakta Ukrainas förmåga att på ett hållbart sätt återintegrera alla dem som fördrivits på grund av kriget. För att hjälpa Ukraina i dess ansträngningar bör processen hanteras gradvis, och den bör ta hänsyn till Ukrainas utmaningar, särskilt när det gäller att tillgodose utsatta personers särskilda behov. Direktivet om tillfälligt skydd innehåller flera bestämmelser som erbjuder möjligheter att hantera denna typ av situationer.

Enligt artikel 21.1 i direktivet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att möjliggöra frivilligt återvändande för personer som åtnjuter tillfälligt skydd eller vilkas tillfälliga skydd har upphört, för att underlätta ett återvändande med full respekt för mänsklig värdighet. I detta sammanhang bör medlemsstaterna tillåta egenfinansierade **undersökande resor till Ukraina**. Dessa undersökande resor kan fungera som förtroendeskapande åtgärder för personer som åtnjuter tillfälligt skydd som överväger att åka hem och kan hjälpa dem att fatta välgrundade beslut som stöder hållbarheten i deras återvändande till Ukraina.

¹ EU:s direktiv om laglig migration är inte tillämpliga på tredjelandsmedborgare enbart på grund av att de är personer som åtnjuter tillfälligt skydd i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG i en medlemsstat.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (EUT L 382, 28.10.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj/swe>).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1233 av den 24 april 2024 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat (EUT L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj/swe>).

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (EUT L 132, 21.5.2016, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj/swe>).

Undersökande resor kan hjälpa dem att titta till sin familj eller egendom, bedöma graden av förstörelse i sina samhällen och i allmänhet få en uppfattning om de allmänna förhållandena i hemlandet.

I samband med en smidig övergång från tillfälligt skydd bör medlemsstaterna införa en mer strukturerad strategi för att främja undersökande resor. När medlemsstaterna tillåter undersökande resor är det dock viktigt att parametrarna, villkoren och kraven för sådana resor fastställs, samordnas med andra medlemsstater och kommuniceras på ett öppet sätt. Medlemsstaterna bör inrätta kontaktpunkter för det senare ändamålet. Det är också viktigt att beakta att det kan finnas personer som åtnjuter tillfälligt skydd som inte själva kommer att kunna anordna och finansiera de undersökande resorna, varvid medlemsstaten i sådana fall kan överväga att anordna och stödja sådana undersökande resor.

Som en del av åtgärderna för att möjliggöra frivilligt återvändande för personer som åtnjuter tillfälligt skydd bör medlemsstaterna inrätta **program för frivilligt återvändande**. Dessa betraktas inte som program inom ramen för återvändandedirektivet, eftersom de berörda personerna vistas lagligen i värdmedlemsstaten tills det tillfälliga skyddet upphör och eftersom inget beslut om återvändande därför krävs. Detta rör sig i stället om program som skulle kunna möjliggöra ett hållbart, gradvist och ordnat återvändande för dem som tidigare hade omfattats av tillfälligt skydd i medlemsstaten, med beaktande av Ukrainas och de fördrivna personernas behov och kapacitet.

Med tanke på den komplicerade situationen och med hänsyn till dem som blev kvar, inbegripet internflyktingar, bör program för frivilligt återvändande utformas för att upprätthålla den sociala sammanhållningen i Ukraina och därmed ge fördelar för lokalsamhället snarare än att de tar formen av individanpassade förmånspaket. Därför är en nära samordning med de ukrainska myndigheterna avgörande vid utformningen och genomförandet av sådana program för frivilligt återvändande.

Investeringsramen för Ukraina⁵ kommer att vara avgörande för att bevara humankapitalet och skapa förutsättningar för återvändande. Utbildning, bostäder, hälso- och sjukvård, omsorgsekonomin och socialt skydd är prioriterade sektorer. Pågående projekt stöder återställandet av kommunal infrastruktur och hjälper till att finansiera företag som har påverkats av kriget. Nya investeringsprogram som godkändes i mars 2025 tar itu med bostadsbehoven, och framtida ansökningsomgångar kommer att omfatta tillgång till finansiering och arbetstillfällen för utsatta grupper, bland annat dem som återvänder. Dessa program för frivilligt återvändande bör vara heltäckande och kommuniceras på ett bra sätt. Medlemsstaterna bör fastställa villkoren för berättigande att delta i sådana program. För att begränsa risken för eventuellt missbruk bör personer som beslutar sig att ta del av denna möjlighet vara skyldiga att registrera sig i ett program för frivilligt återvändande.

Program för frivilligt återvändande som inrättas av medlemsstaterna bör ha en begränsad och fast varaktighet efter det att det tillfälliga skyddet har upphört. Det skulle vara viktigt att samordna den inledande varaktigheten för programmen för frivilligt återvändande mellan EU:s medlemsstater och med de ukrainska myndigheterna. En varaktighet på eventuellt upp

⁵ Investeringsramen för Ukraina är en del av Ukrainafaciliteten på 50 miljarder euro och ska locka offentliga och privata investeringar till Ukrainas återhämtning och återuppbyggnad. Den omfattar finansieringsinstrument på totalt 9,3 miljarder euro, varav 7,8 miljarder euro i lånegarantier och 1,5 miljarder euro i blandad finansiering. Syftet är att mobilisera 40 miljarder euro i investeringar för återhämtning, återuppbyggnad och modernisering.

till ett år skulle bidra till samordningen med de ukrainska myndigheterna för att tillgodose de berörda personernas behov när de återintegreras i samhällena i Ukraina, såsom identifiering av bostäder, sysselsättning eller tillgång till grundläggande tjänster och infrastruktur, inbegripet hälso- och sjukvård.

Eftersom omständigheterna på plats kan utvecklas fram till dess att det tillfälliga skyddet upphör bör medlemsstaterna också sinsemellan och med de ukrainska myndigheterna samordna varaktigheten för programmen för frivilligt återvändande och fastställandet av en annan eller förlängd period för frivillig avresa inom ramen för programmen för frivilligt återvändande om den planerade tiden inte är tillräcklig för att säkerställa en gradvis och hållbar återintegrering i Ukraina.

Dessutom medger artikel 21.3 i direktivet att medlemsstaterna *i enskilda fall får förlänga* giltighetstiden för skyldigheterna för dem som har omfattats av tillfälligt skydd och som deltar i ett program för frivilligt återvändande. För att minska den administrativa bördan i samband med förlängningar i enskilda fall bör medlemsstaterna automatiskt erbjuda alla rättigheter som är knutna till tillfälligt skydd till dem som är registrerade i programmet för frivilligt återvändande, i enlighet med artikel 21.3, fram till dagen för återvändande till Ukraina eller fram till slutet av perioden för frivillig avresa inom ramen för programmet. För att säkerställa kontinuitet och undvika situationer där de personer som åtnjöt tillfälligt skydd skulle vistas olagligt omedelbart efter det att det tillfälliga skyddet upphört bör medlemsstaterna dessutom säkerställa att personer som åtnjöt tillfälligt skydd lagligen kan uppehålla sig på medlemsstatens territorium under perioden mellan det tillfälliga skyddets upphörande och den tidsram inom vilken dessa personer kan registrera sig i programmet för frivilligt återvändande.

Direktivet innehåller också bestämmelser om situationer där personer kanske inte kan återvända på grund av särskilda omständigheter, nämligen deras hälsa. I enlighet med artikel 23.1 i direktivet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs när det gäller villkoren för uppehåll för personer som har åtnjutit tillfälligt skydd och som på grund av sitt hälsotillstånd rimligtvis inte kan förväntas resa, till exempel på grund av att en avbruten behandling skulle få allvarliga negativa följder för dem. Denna åtgärd skulle möjliggöra fortsatt laglig vistelse och utgöra ett skyddsnät för personer vars hälsotillstånd eller andra personliga omständigheter hindrar dem från att resa.

På grund av krigets följder är det möjligt att Ukraina, precis när det tillfälliga skyddet är på väg att upphöra, inte skulle kunna tillgodose behoven hos personer med vissa särskilda sårbarheter som omfattar annat än enbart deras hälsa. Med inspiration från artikel 23.1 i direktivet bör medlemsstaterna uppmuntras att tillhandahålla alternativ för fortsatt laglig vistelse även för andra utsatta personer som inte omfattas av övergången till annan ställning eller av den möjlighet som redan erbjuds genom direktivet enligt artiklarna 21 och 23, vars individuella situation kanske inte tillåter återvändande (t.ex. på grund av att de har andra typer av sårbarheter och behov som Ukraina inte kan tillgodose omedelbart efter det att det tillfälliga skyddet har upphört). Detta skulle också bidra till en hållbar, gradvis och ordnad övergång både för behovande och för Ukraina.

Vidare får medlemsstaterna, enligt artikel 23.2 i direktivet om tillfälligt skydd, tillåta att familjer vars barn är underåriga och går i skolan i en medlemsstat får sådana villkor för uppehåll som gör det möjligt för de berörda barnen att fullfölja pågående termin eller läsår. Användningen av denna bestämmelse bör uppmuntras.

Åtgärder för att säkerställa att fördrivna personer får information

Många av de åtgärder som beskrivs ovan kräver att fördrivna personer får korrekt information för att hjälpa dem att göra välgrundade val med full kännedom om fakta. I detta sammanhang är det viktigt att medlemsstaterna inrättar nödvändiga strukturer och förfaranden, bland annat genom informationskampanjer, samtidigt som man maximerar användningen av befintliga verktyg och kanaler för att undvika dubbelarbete.

Ukrainas minister för nationell enhet har lagt fram ett initiativ⁶ om att inrätta nav i medlemsstaterna för att hålla kontakten med ukrainare som bor utomlands, vilket har fått vissa medlemsstater att visa intresse så att de för närvarande håller på att etablera s.k. enhetsnav (*Unity Hubs*) på sitt territorium.

Dessa enhetsnav kommer att fungera som informationscentrum som tjänar flera syften, både att integrera fördrivna personer i värdsamhällena och hjälpa dem att återvända till Ukraina. I detta sammanhang, och för att effektivisera de pågående insatserna, skulle sådana enhetsnav också kunna användas för att tillhandahålla information om övergång till nationella former av ställning, undersökande resor till Ukraina och program för frivilligt återvändande i syfte att bidra till att garantera att fördrivna personer fattar alla beslut med full kännedom om förhållandena, i enlighet med artikel 21.1 i rådets direktiv 2001/55/EG.

För att stödja inrättandet av enhetsnav får medlemsstaterna använda sina program inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden (Amif), inbegripet de ytterligare anslag som härrör från översynen av den fleråriga budgetramen och halvtidsöversynen av nationella program. De kan också få stöd från internationella organisationer och tredjeländer för detta ändamål och uppmuntras att införliva den kunskap, den kapacitet och de nätverk som dessa organisationer erbjuder i sina individuella planer för att förverkliga konceptet med enhetsnav.

Åtgärder för att säkerställa samordning, övervakning och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna

Det är mycket viktigt att säkerställa en samordnad strategi bland medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna när det gäller genomförandet av de föreslagna åtgärderna. I detta sammanhang bör medlemsstaterna använda befintliga strukturer för att samordna, utbyta information och övervaka situationen på plats, inbegripet i solidaritetsplattformen, som de ukrainska myndigheterna vid behov kommer att bjudas in att delta i.

Även om Eurostat tar fram officiell europeisk statistik om tillfälligt skydd måste medlemsstaterna regelbundet uppdatera sina uppgifter på plattformen för registrering av tillfälligt skydd, inbegripet siffror om inaktiva registreringar, så att lägesbilden är aktuell för operativa ändamål. Eftersom övergången från tillfälligt skydd kommer att leda till betydande förändringar av fördrivna personers ställning är det mycket viktigt att ha en korrekt och aktuell bild av den föränderliga situationen. Medlemsstaterna bör därför regelbundet ladda upp korrekta och aktuella uppgifter på plattformen för registrering av tillfälligt skydd, inbegripet siffror om inaktiva registreringar.

• Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

Denna rekommendation syftar till att bana väg för att på ett samordnat sätt övergå från tillfälligt skydd och göra det möjligt för medlemsstaterna att förbereda nästa steg i förväg, samtidigt som den rättsliga ställningen klargörs för personer som har flytt kriget i Ukraina.

⁶ Förordning 2113 från det ukrainska ministerrådet från januari 2025.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Detta förslag hjälper medlemsstaterna att tillgodose behoven hos dem som har flytt kriget i Ukraina och att hjälpa Ukraina i landets ansträngningar att återintegrera de personer som återvänder hem.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), särskilt artiklarna 78.1, 79.1 och 292 första och andra meningen, som gör det möjligt för rådet att anta rekommendationer. Enligt denna bestämmelse ska rådet besluta på förslag av kommissionen i samtliga fall där fördragen föreskriver att rådet ska anta akter på förslag av kommissionen.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

I avdelning V i EUF-fördraget, om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, ges Europeiska unionen vissa befogenheter i dessa frågor. Dessa befogenheter måste utövas i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, dvs. endast om och i den utsträckning som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av de enskilda medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås av Europeiska unionen.

Situationen i Ukraina till följd av Rysslands anfallskrig fortsätter att påverka EU som helhet. Den har bemötts genom ett unikt och enat svar från Europeiska unionen. Detta visar att det fortfarande krävs EU-lösningar och EU-stöd samt stark samordning på EU-nivå, eftersom det finns ett kontinuerligt behov av att alla medlemsstater reagerar effektivt på situationen tillsammans och säkerställer att samma normer och harmoniserade rättigheter tillämpas i hela unionen för de 4,3 miljoner människor som för närvarande åtnjuter tillfälligt skydd här i unionen.

Det står klart att de åtgärder som vidtas av enskilda medlemsstater inte på ett tillfredsställande sätt kan tillgodose behovet av en gemensam EU-strategi för övergången från tillfälligt skydd, vilket tydligt utgör en utmaning som är gemensam för hela EU, med tanke på att enskilda åtgärder som vidtas av en medlemsstat kommer att få konsekvenser, även när det gäller potentiella sekundära förflyttningar, i andra medlemsstater. Det behövs en gemensam strategi som inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna var för sig och som kräver medlemsstaternas kollektiva egenansvar och som, på grund av omfattningen och följderna av det här förslaget till rådets rekommendation, bättre kan uppnås och samordnas på unionsnivå, vilket även medlemsstaterna själva har angett. Unionen måste därför agera och kan vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen.

- **Proportionalitetsprincipen**

I enlighet med proportionalitetsprincipen i artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen föreskrivs i förslaget till rådets rekommendation en samordnad övergång från tillfälligt skydd till förmån för de berörda fördrivna personerna och för att undvika eventuella negativa effekter av olika eller inkonsekventa tillvägagångssätt från enskilda medlemsstaters sida. Förslaget går inte utöver vad som är nödvändigt och proportionellt för att uppnå de avsedda målen.

- **Val av instrument**

Valet av instrument är ett förslag från kommissionen till rådets rekommendation som skulle möjliggöra en samordnad strategi på EU-nivå som säkerställer ett kollektivt egenansvar för medlemsstaternas åtgärder och nödvändigt stöd från EU-institutionerna.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt.

- **Samråd med berörda parter**

För att samla in evidensbaserad information samrådde kommissionen regelbundet med medlemsstaternas myndigheter, relevanta EU-organ, ukrainska myndigheter och internationella organisationer, samtidigt som den hade utbyten med icke-statliga organisationer och organisationer i det civila samhället.

Kommissionen samrådde, i samarbete med de roterande ordförandeskapen i Europeiska unionens råd, med medlemsstaterna om framtiden för tillfälligt skydd i olika forum och vid flera tillfällen, bland annat i rådets strategiska kommitté för invandring, gränser och asyl (Scifa), arbetsgruppen för asyl och arbetsgruppen för integration, migration och återsändande i april 2024. Där betonade medlemsstaterna behovet av att tillhandahålla en samordnad strategi på EU-nivå för övergången från tillfälligt skydd. Strategin skulle åtfölja den ytterligare förlängningen av ställningen till mars 2027 för att garantera den tid som krävs för en gradvis strategi, samtidigt som fördrivna personer i EU får klarhet.

Vid Scifa-mötet den 10 april 2025 uttryckte medlemsstaterna också sitt stöd för att övergången från tillfälligt skydd skulle ta formen av en rekommendation av rådet som åtminstone ska omfatta övergången till annan rättslig ställning och åtgärder för att säkerställa ett gradvist återvändande till Ukraina i syfte att garantera medlemsstaternas kollektiva egenansvar. Samtidigt har kommissionen haft regelbundna samråd med de medlemsstater som påverkas mest i och med att de tagit emot ett stort antal fördrivna personer från Ukraina på sitt territorium.

Kompletterande diskussioner hölls i solidaritetsplattformen, där medlemsstaterna upprepade behovet av en samordnad strategi för övergången från tillfälligt skydd som är flexibel och gemensam på EU-nivå. Kommissionen har även haft regelbundna kontakter med de ukrainska myndigheterna för att bättre förstå deras behov. I enlighet med artikel 3 i direktivet om tillfälligt skydd samrådde kommissionen därtill särskilt med UNHCR, som har bedömt situationen och lämnat relevanta synpunkter, vilka ligger till grund för behovet av ett gemensamt svar på EU-nivå som skulle säkerställa tydlighet och lämpliga rättigheter och lösningar för fördrivna personer.

I mars 2025 offentliggjorde 109 humanitära organisationer och organisationer i det civila samhället ett gemensamt uttalande⁷ om situationen för fördrivna personer från Ukraina, där kommissionen uppmanades att föreslå en ytterligare förlängning av det tillfälliga skyddet

⁷ *Three years since the activation of the Temporary Protection Directive: from emergency to longer-term solutions* (inte översatt till svenska).

fram till mars 2027 och samtidigt ge klarhet om framtiden för den tillfälliga skyddsstatusen och uppehållsstatusen för personer som fördrivits från Ukraina.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Ej tillämpligt.

- **Konsekvensbedömning**

Ej tillämpligt.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt.

- **Grundläggande rättigheter**

Detta förslag är förenligt med de grundläggande rättigheterna och beaktar principerna i artiklarna 1, 7, 18, 19, 24, 25 och 26 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, liksom de skyldigheter som följer av internationell rätt, inbegripet Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, ändrad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Sedan Rysslands anfallskrig mot Ukraina inleddes har finansieringsbehov kopplade till tillämpningen av direktivet om tillfälligt skydd tillgodosetts inom budgeten för EU:s befintliga finansieringsinstrument för perioden 2014–2020 och 2021–2027, särskilt inom ramen för de relevanta fonderna för inrikes frågor och sammanhållningspolitiken⁸.

Därtill har 400 miljoner euro gjorts tillgängliga inom ramen för den tematiska delen av Amif och den tematiska delen för bistånd i nödsituationer inom ramen för Fonden för integrerad gränsförvaltning (instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik) i syfte att stödja de medlemsstater som påverkats mest av den massiva tillströmningen av fördrivna personer från Ukraina⁹.

Våren 2025 tillkännagav kommissionen att 3 miljarder euro kommer att göras tillgängliga för att ekonomiskt bistå medlemsstaterna fram till slutet av 2027 för genomförandet av pakten och för att de tar emot personer från Ukraina som beviljats tillfälligt skydd. Medlemsstaterna får också använda anslag som de kvalificerade sig för i halvtidsöversynen av Amif för att täcka behov som rör tillfälligt skydd.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Ej tillämpligt.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej

tillämpligt.

⁸ Sammanhållningsinsatser för flyktingar i Europa, det så kallade Care-paketet (Care, Care-plus och Fast-Care).

⁹ Bistånd i nödsituationer tilldelades tio medlemsstater (PL, CZ, RO, HU, LT, LV, EE, BG, SK och CY).

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om en samordnad strategi för övergången från tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 78.1, 79.1 och 292,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Det tillfälliga skydd för fördrivna personer från Ukraina som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på grund av den ryska militära aggressionen vilket infördes genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 och förlängdes genom rådets genomförandebeslut (EU) 2023/2409¹⁰, (EU) 2024/1836¹¹ och (EU) 2025/...¹² gäller till och med den 4 mars 2027. Även om det tillfälliga skyddet fortfarande vittnar om unionens enighet och solidaritet med det ukrainska folket är det till sin natur tillfälligt. Det är därför nödvändigt att bana väg för en gradvis, hållbar och väl samordnad övergång från denna ställning för den tidpunkt då förhållandena i Ukraina medger att det tillfälliga skyddet kan upphöra, samtidigt som hänsyn tas till Ukrainas kapacitetsbehov och återuppbyggnadsbehov.
- (2) I samband med diskussionerna om framtiden för det tillfälliga skyddet har medlemsstaterna efterlyst en sådan samordnad strategi på EU-nivå. Med utgångspunkt i medlemsstaternas erfarenheter efter aktiveringen av rådets direktiv 2001/55/EG är det mycket viktigt att garantera kollektivt egenansvar och delat ansvar mellan alla medlemsstater på unionsnivå under hela denna process.
- (3) Ett av syftena med att aktivera direktiv 2001/55/EG var att förhindra att medlemsstaternas asylsystem överbelastas och inte kan behandla ett stort antal ansökningar om internationellt skydd utan negativa följder för dessa systems funktion, vilket ligger i de skyddssökandes intresse. Denna fråga är fortfarande av central betydelse vid planeringen av övergången från tillfälligt skydd. Även i en fredssituation kommer Ukraina dessutom att behöva tid för att återuppbygga sin kapacitet för att kunna ta emot alla de personer som fördrivits på grund av kriget. För att stödja Ukraina i dess ansträngningar att återintegrera de fördrivna personerna är det därför

¹⁰ Rådets genomförandebeslut (EU) 2023/2409 av den 19 oktober 2023 om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382 (EUT L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj/swe).

¹¹ Rådets genomförandebeslut (EU) 2024/1836 av den 25 juni 2024 om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382 (EUT L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj/swe).

¹² Rådets genomförandebeslut (EU) 2025/... av den ... om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382 (EUT L, ..., ELI: ...).

viktigt att processen hanteras flexibelt, gradvist och med beaktande av de berörda personernas individuella situation. Denna övergång bör därför tillgodose behoven hos dem som för närvarande åtnjuter tillfälligt skydd och Ukrainas behov, samtidigt som integriteten i medlemsstaternas asylsystem bevaras.

- (4) Många fördrivna personer som har åtnjutit tillfälligt skydd har nu befunnit sig i unionen i flera år, och de har integrerats i värdsamhället genom att lära sig språket, hitta arbete och delta i utbildning. Det är därför lämpligt att de redan nu erbjuds möjlighet att övergå till en nationell form av rättslig ställning som bättre återspeglar deras faktiska situation i unionen om villkoren för fortsatt laglig vistelse av andra skäl är uppfyllda. Det kan till exempel röra sig om uppehållstillstånd som grundar sig på anställning, utbildning, forskning eller familjeskäl. Medlemsstaterna bör därför främja och underlätta denna övergång, bland annat genom att tillhandahålla tydlig information för att hjälpa berörda personer att förstå de fördelar och rättigheter som dessa uppehållstillstånd ger jämfört med tillfälligt skydd och internationellt skydd.
- (5) I syfte att stödja övergången till annan rättslig ställning för personer som åtnjuter tillfälligt skydd, och erbjuda dem alternativ under dessa exceptionella omständigheter, bör medlemsstaterna tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd, särskilt när tillgång till nationella former av ställning kanske inte är möjlig, och som annars skulle ha rätt till en annan ställning på grundval av unionsrätten, att ansöka om tillstånd som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801¹³, (EU) 2021/1883¹⁴ och (EU) 2024/1233¹⁵. Detta är möjligt under förutsättning att de inte samtidigt behåller sin tillfälliga skyddsstatus och ett tillstånd som beviljats enligt dessa direktiv. Följaktligen bör medlemsstaterna så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan om tillstånd informera personer som åtnjuter tillfälligt skydd om skillnaden mellan de rättigheter som ges genom den tillfälliga skyddsstatusen och enligt dessa direktiv. De bör också, så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan, informera dem om att de inte samtidigt kan åtnjuta tillfälligt skydd och beviljas tillstånd enligt dessa direktiv.
- (6) För att medlemsstaterna ska vara redo att småningom fasa ut tillfälligt skydd är det viktigt att säkerställa att återvändande till och återintegrering i Ukraina sker på ett ordnat och humant sätt och att hänsyn tas till de fördrivna personernas olika enskilda omständigheter och att de som är villiga och kapabla att återvända till Ukraina får stöd. Samtidigt som vissa personer kanske redan har för avsikt att snart återvända hem kan andra behöva mer tid på grund av sina särskilda omständigheter. Det är också viktigt att beakta Ukrainas förmåga att på ett hållbart sätt återintegrera alla dem som fördrivits på grund av kriget. Medlemsstaterna bör därför anta åtgärder som banar väg för en

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (EUT L 132, 21.5.2016, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj/swe>).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (EUT L 382, 28.10.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj/swe>).

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1233 av den 24 april 2024 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat (EUT L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj/swe>).

smidig och hållbar återintegrering i Ukraina med beaktande av alla dessa överväganden genom att fullt ut utnyttja och utvidga de verktyg som redan föreskrivs i artiklarna 21 och 23 i rådets direktiv 2001/55/EG.

- (7) De som överväger att återvända hem till Ukraina bör kunna fatta välgrundade beslut, vilket också skulle stödja hållbarheten i deras återvändande. I samband med en smidig övergång från tillfälligt skydd bör medlemsstaterna införa en mer strukturerad strategi för att främja egenfinansierade undersökande resor i enlighet med artikel 21.1 i direktiv 2001/55/EG. Dessa resor skulle kunna fungera som förtroendeskapande åtgärder för personer som åtnjuter tillfälligt skydd, eftersom det skulle göra det möjligt för dem att se till sin familj eller egendom, bedöma graden av förstörelse i sina samhällen och i allmänhet få en uppfattning om de allmänna förhållandena i Ukraina. För att göra dessa besök mer effektiva och förhindra missbruk bör medlemsstaterna fastställa parametrar, villkor och krav för sådana resor. Alla sådana krav bör samordnas med andra medlemsstater och fastställas och kommuniceras på ett öppet sätt. Medlemsstaterna bör inrätta kontaktpunkter för det senare ändamålet. Det är viktigt att ha i åtanke att det kan finnas personer som inte själva kommer att kunna göra undersökande resor. Medlemsstaterna får i sådana fall överväga att anordna och stödja sådana undersökande resor.
- (8) Medlemsstaterna är skyldiga att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra frivilligt återvändande för personer vars tillfälliga skydd har upphört. För detta ändamål bör medlemsstaterna inrätta program för frivilligt återvändande. För att säkerställa att de är effektiva, och undvika risker för missbruk, bör dessa program utformas noggrant, vara heltäckande och kommuniceras på ett bra sätt, med beaktande av Ukrainas behov och kapacitet samt behovet hos fördrivna personer inom unionen och situationen för dem som blev kvar i Ukraina, i syfte att upprätthålla den sociala sammanhållningen. Därför bör alla sådana program prioritera stöd till återintegrering i samhällen, för vilket unionsfinansiering kommer att finnas tillgänglig i Ukraina, i stället för enskilda paket. Villkoren för berättigande till sådana program bör vara tydligt fastställda, och de personer som avser att delta i dem bör vara skyldiga att registrera sig. Medlemsstaterna skulle, som en del av dessa program, kunna överväga att bistå vid anordnandet av avresor, till exempel när ett stort antal fördrivna personer återvänder till samma område i Ukraina.
- (9) Sådana program för frivilligt återvändande bör ha en begränsad och fast varaktighet, men de bör ge tillräckligt med tid för att säkerställa lämplig samordning med de ukrainska myndigheterna i syfte att underlätta en gradvis och adekvat integrering av återvändande personer i deras samhällen, inbegripet tillgång till grundläggande tjänster och faciliteter, såsom inkvartering, bostäder eller hälso- och sjukvård. Därför, och för att säkerställa att den inledande löptiden för programmet för frivilligt återvändande samordnas med alla medlemsstater och de ukrainska myndigheterna, bör programmen för frivilligt återvändande föreskriva en avreseperiod som gör det möjligt att uppnå dessa mål, nämligen en period på eventuellt upp till ett år. Under denna period bör personer få fortsätta att vistas lagligen i medlemsstaten. Eftersom omständigheterna på plats kan utvecklas fram till dess att det tillfälliga skyddet upphör, bör samordning ske mellan medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna för att fastställa en ny eller förlängd period för frivillig avresa inom ramen för programmen för frivilligt återvändande om den planerade tiden inte är tillräcklig för att säkerställa en gradvis och hållbar återintegrering i Ukraina.
- (10) För att minska de administrativa bördorna i samband med ett eventuellt individuellt utfärdande från fall till fall av uppehållstillstånd till personer som är registrerade i

program för frivilligt återvändande, bör medlemsstaterna utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 21.3 i direktiv 2001/55/EG avseende personer som åtnjuter tillfälligt skydd och som deltar i ett program för frivilligt återvändande att erbjuda de rättigheter som är knutna till tillfälligt skydd enligt kapitel III i direktiv 2001/55/EG till de personer som har åtnjuter tillfälligt skydd under en längre period än det tillfälliga skyddet varar fram till dagen för återvändande till Ukraina eller slutet av perioden för frivilliga avresor inom ramen för programmet för frivilligt återvändande. För att säkerställa kontinuitet och undvika situationer där personerna kommer att vistas olagligt omedelbart efter det att det tillfälliga skyddet upphört bör medlemsstaterna därtill säkerställa att personer som åtnjuter tillfälligt skydd lagligen kan vistas på medlemsstatens territorium under tidsperioden mellan det tillfälliga skyddets upphörande och den tidsram inom vilken personer kan skriva in sig i programmet för frivilligt återvändande.

- (11) Det är möjligt att Ukraina, precis när det tillfälliga skyddet är på väg att upphöra, inte skulle kunna tillgodose behoven hos personer med vissa särskilda sårbarheter som omfattar annat än enbart deras hälsa. För att säkerställa ett hållbart återvändande hem som tar hänsyn till Ukrainas kapacitet att tillgodose specifika gruppers behov bör medlemsstaterna också tillämpa artikel 23.1 i direktiv 2001/55/EG på personer som har andra sårbarheter än de som rör hälsotillstånd och vidta nödvändiga åtgärder när det gäller villkoren för att fortsätta deras lagliga vistelse. Där så är relevant bör medlemsstaterna säkerställa att villkoren för vistelse beaktar den berörda personens särskilda behov.
- (12) Medlemsstaterna bör utnyttja de möjligheter som föreskrivs i artikel 23.2 i direktiv 2001/55/EG för att göra det möjligt för personer att uppehålla sig på deras territorium efter det att det tillfälliga skyddet upphört, i synnerhet för familjer vars barn är underåriga och går i skolan i en medlemsstat.
- (13) För att garantera att korrekt information lämnas och hjälpa personer som åtnjuter tillfälligt skydd att göra välgrundade val med full kännedom om fakta är det viktigt att maximera användningen av befintliga verktyg och kanaler och undvika dubbelarbete. I detta syfte bör enhetsnav, om sådana inrättats i medlemsstaterna, användas för att tillhandahålla information om övergången till annan rättslig ställning, undersökande resor och program för frivilligt återvändande. För att stödja enhetsnaven får medlemsstaterna använda medlen från Asyl-, migrations- och integrationsfonden som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147¹⁶, inbegripet de ytterligare anslag som härrör från halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen och halvtidsöversynen av medlemsstaternas program inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Stöd från interna organisationer och tredjeländer kan också tas emot för detta ändamål. För att effektivisera insatserna bör medlemsstaterna införliva den kunskap, den kapacitet och de nätverk som internationella organisationer erbjuder i sina individuella planer för att upprätta enhetsnaven.
- (14) För att säkerställa en samordnad strategi bland medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna när det gäller genomförandet av denna rekommendation bör medlemsstaterna samordna, utbyta information och övervaka situationen på plats i

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj/swe>).

olika relevanta forum, bland annat i solidaritetsplattformen, till vilken de ukrainska myndigheterna vid behov kommer att bjudas in.

- (15) Eftersom övergången från tillfälligt skydd kommer att leda till betydande förändringar av fördrivna personers ställning är det mycket viktigt att ha en korrekt bild av den föränderliga situationen. Medlemsstaterna bör därför regelbundet och i tid uppdatera sina uppgifter om tillfälligt skydd på plattformen för registrering av tillfälligt skydd, inbegripet siffror om inaktiva registreringar.
- (16) [I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Irland [genom en skrivelse av ...] meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna rekommendation].

ELLER

[I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna [akt], som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.]

- (17) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av denna rekommendation, som inte är tillämplig på Danmark.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Åtgärder för att främja övergången till annan rättslig ställning redan innan det tillfälliga skyddet upphör

1. Medlemsstaterna bör främja och underlätta tillgången till nationella former av rättslig ställning för personer som åtnjuter tillfälligt skydd och som är anställda, egenföretagare, deltar i yrkesutbildning eller utbildning och ägnar sig åt forskning i en medlemsstat eller som skulle ha rätt till nationella former av rättslig ställning av familjescäl eller andra skäl, och som skulle uppfylla villkoren i nationell rätt.
2. Medlemsstaterna bör tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd, särskilt när tillgång till nationella former av rättslig ställning inte är möjlig, och som annars skulle ha rätt till en annan ställning på grundval av unionsrätten, att ansöka om tillstånd som regleras i direktiven (EU) 2016/801, (EU) 2021/1883 och (EU) 2024/1233, under förutsättning att de inte samtidigt innehar denna ställning och ett tillstånd som beviljats enligt dessa direktiv. Medlemsstaterna bör så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan om tillstånd informera personer som åtnjuter tillfälligt skydd om skillnaden mellan de rättigheter som ges genom den tillfälliga skyddsstatusen och enligt dessa direktiv. De bör också, så snart som möjligt och senast vid tidpunkten för ansökan, informera dem om att de inte samtidigt kan åtnjuta tillfälligt skydd och beviljas tillstånd enligt dessa direktiv.

Åtgärder för att bana väg för en smidig och hållbar återintegrering i Ukraina

3. Medlemsstaterna bör tillåta egenfinansierade undersökande resor till Ukraina i enlighet med artikel 21.1 i direktiv 2001/55/EG. I detta sammanhang bör medlemsstaterna göra följande:

- a) Upprätta och med de övriga medlemsstaterna samordna parametrarna eller villkoren för undersökande resor.
 - b) Informera personer som kan vilja göra sådana resor om parametrarna eller villkoren. Kontaktpunkter bör inrättas för detta ändamål.
 - c) I de fall då de berörda personerna inte själva kommer att kunna anordna och finansiera den undersökande resan överväga att anordna och stödja sådana undersökande resor.
4. Inrätta program för frivilligt återvändande i enlighet med artikel 21.1 i rådets direktiv 2001/55/EG som ska användas när det tillfälliga skyddet har upphört. I detta sammanhang bör medlemsstaterna göra följande:
- a) Säkerställa samordning med de ukrainska myndigheterna för att underlätta återintegrering i samhällena i Ukraina, såsom identifiering av bostäder eller tillgång till grundläggande tjänster och infrastruktur, inbegripet hälso-och sjukvård.
 - b) Säkerställa att stöd inom ramen för program för frivilligt återvändande prioriterar stöd för återintegrering i samhällena i Ukraina, i stället för enskilda paket.
 - c) Fastställa villkoren för berättigande till att delta i programmet för frivilligt återvändande.
 - d) Kräva att de personer som vill delta i programmet för frivilligt återvändande måste registrera sig för att få delta.
 - e) Införa en konkret period på eventuellt upp till ett år efter det att det tillfälliga skyddet har upphört för frivillig avresa inom ramen för programmet. Samordna med övriga medlemsstater och ukrainska myndigheter, och i enlighet med punkt 8, om det med tanke på utvecklingen på plats skulle behövas en annan eller förlängd period för frivillig avresa inom ramen för programmet om den planerade tiden inte är tillräcklig för att säkerställa en gradvis och hållbar återintegrering av personer i Ukraina.
 - f) Utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 21.3 i direktiv 2001/55/EG att erbjuda de rättigheter som är knutna till tillfälligt skydd enligt kapitel III i direktiv 2001/55 till de personer som har åtnjutit tillfälligt skydd och som deltar i ett program för frivilligt återvändande fram till dagen för återvändande till Ukraina eller fram till slutet av perioden för frivillig avresa inom ramen för programmet. Säkerställa fortsatt laglig vistelse mellan det datum då det tillfälliga skyddet upphör och den period under vilken personen kan registrera sig för programmet.
 - g) Överväga möjligheten att bistå med anordnande av avresor, särskilt när stora grupper av fördrivna personer återvänder till samma område i Ukraina.
5. Medlemsstaterna bör, med vederbörlig respekt för människans värdighet, vidta nödvändiga åtgärder när det gäller villkoren för vistelse för personer som inte uppfyller kraven för tillgång till annan ställning och som har andra sårbarheter än de som omfattas av artikel 23.1 i direktiv 2001/55/EG till dess att det är möjligt för Ukraina att tillgodose sådana personers särskilda behov. Där så är relevant bör medlemsstaterna säkerställa att villkoren för vistelse beaktar deras särskilda behov.

6. Medlemsstaterna bör, i enlighet med artikel 23.2 i direktiv 2001/55/EG, tillåta familjer vars barn är underåriga och går i skolan i en medlemsstat att få villkor för uppehåll som gör det möjligt för de berörda barnen att fullfölja pågående termin eller läsår om det datum då det tillfälliga skyddet upphör som fastställs i rådets beslut som fattats i enlighet med artikel 6 i rådets direktiv 2001/55/EG inte är anpassat till läsårets slut.

Åtgärder för att säkerställa att fördrivna personer får information

7. Medlemsstaterna bör säkerställa att fördrivna personer får korrekt information om möjligheterna att övergå till annan rättslig ställning, inbegripet om de fördelar och rättigheter som följer av att övergå till denna ställning, samt om situationen i Ukraina, kraven för undersökande resor och det återvändandestöd som finns tillgängligt i unionen och i Ukraina. I detta avseende bör medlemsstaterna göra följande:
- a) Inrätta snabba nationella kommunikationssystem och kommunikationsförfaranden, såsom kontaktpunkter, eller lansera en informationskampanj.
 - b) För de medlemsstater som har för avsikt att inrätta ett enhetsnav på sitt territorium i samarbete med de ukrainska myndigheterna, utnyttja dessa nav för att ge fördrivna personer relevant information. Införliva den kunskap, den kapacitet och de nätverk som internationella organisationer erbjuder i den nationella planen för inrättande av enhetsnav.
 - c) Överväga att använda programmet inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, inbegripet de ytterligare anslag som härrör från översynen av den fleråriga budgetramen och halvtidsöversynen av nationella program, för att stödja enhetsnaven.

Åtgärder för att säkerställa samordning, övervakning och informationsutbyte mellan medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna

8. Medlemsstaterna bör samordna och utbyta information om relevant utveckling och om genomförandet av denna rekommendation mellan medlemsstaterna och med de ukrainska myndigheterna, bland annat inom ramen för solidaritetsplattformen, till vilken de ukrainska myndigheterna vid behov kommer att bjudas in.
9. Medlemsstaterna bör övervaka utvecklingen och i tid och regelbundet uppdatera relevant information om fördrivna personers ställning i relevanta databaser, inbegripet plattformen för registrering av tillfälligt skydd, särskilt när det gäller antalet personer som beviljats tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt på medlemsstatens territorium, antalet personer som har övergått till annan ställning och som inte längre åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt samt antalet personer vars registreringar är inaktiva.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*